

ЗАПРАШАЮ ПРЫЕХАЦЬ НА УШАЧЧЫНУ

У кожнага чалавека ёсць дарагія сэрцу мясціны: горад ці вёска, дзе ён нарадзіўся і вырас, дзе жывуць яго родныя і сябры. Мая малая радзіма – Ушачы. Гэты гарадскі пасёлак знаходзіцца ў 150 км на захад ад Віцебска на рацэ Ушача. Ушаччына – край лясоў і азёр, партызанскай славы і працоўнай доблесці, радзіма знакамітых беларускіх дзеячаў культуры.

На здымку: мемарыяльны комплекс «Прарыў».

На здымку: у доме Васіля Быкава.

ЛЕГЕНДАРНАЯ ПАРТЫЗАНСКАЯ ЗОНА

Пасёлак быў акупаваны 3 ліпеня 1941 года. Толькі за першы год акупацыі гітлераўцы знішчылі ва Ушачах 1200 чалавек (з іх 900 – яўрэі).

На тэрыторыі раёна дзейнічала Ушацкая (пазней была перайменаваная ў Полацка-Лепельскую) партызанская зона з цэнтрам у г.п. Ушачы. Тут налічвалася 16 брыгад (пад кіраўніцтвам аператыўнай групы на чале з будучым Героем Савецкага Саюза Уладзімірам Елісеевічам Лабанком).

Супраць партызан і мірнага насельніцтва гітлераўцы праводзілі карныя экспедыцыі. Яны захапілі 11 тысяч чалавек для адпраўкі ў Германію. У саміх Ушачах размяшчаўся карны атрад, які складаўся з 200 чалавек.

Музею народнай славы ў г.п. Ушачы 3 сакавіка 1999 года было прысвоена імя У.Е. Лабанка. Ва ўстанове тэме вайны, у прыватнасці партызанскаму руху на Ушаччыне, прысвечаны 4 экспазіцыйныя залы, партызанская карцінная галерэя і выставачная зала.

Усяго ва Ушацкім раёне за гады акупацыі былі знішчаны 53 населеных пункта і больш за 3,5 тысячы мірных жыхароў.

МЕМАРЫЯЛЬНЫ КОМПЛЕКС «ПРАРЫЎ»

Гэта помнік подзвігу 16 партызанскіх атрадаў, якія на чале з У.Е. Лабанком у ноч з 4 на 5 мая 1944 года здзейснілі прарыў нямецкай блакады. Ім удалося вырвацца з акружэння і вывесці больш за 15 тысяч мірных жыхароў. На месцы тых баёў у 1974 годзе быў пабудаваны мемарыяльны комплекс «Прарыў». Ён уяўляе сабой 11-метровую бетонную сцяну, раскола-

тую на дзве часткі, паміж якімі знаходзіцца фігура партызана. У пачатку дарогі, якая вядзе да помніка, справа на жалеабетонным подыуме ўстаноўлена бронзавая пліта ў выглядзе карты са схемай абароны і надлісам: «Партызанскія злучэнні Полацка-Лепельскай зоны пасля працяглых бязлітасных бітваў з фашысцкімі карнікамі ў маі 1944 года ля вёсак Пліна і Паперына здзейснілі легендарны прарыў варажой блакады. Іх было 17 185 супраць 60 тысяч. Мужнасць народа перамагла. Смерць стала неўміручасцю».

У 1982 годзе партызаны брыгад, якія ўдзельнічалі ў прарыве, высадзілі каля помніка 16 дубоў.

У 2015 – 2016 гадах была праведзена капітальная рэканструкцыя з рэстаўрацыяй мемарыяльнага комплексу «Прарыў». З'явілася імправізаваная «Партызанская вёска», наведаўшы якую можна пазнаёміцца з побытам партызан Ушацкага краю, пабываць у партызанскіх зямлянках, сфатаграфавання з атрыбутамі ваеннага часу. Яшчэ адно новаўвядзенне мемарыяльнага комплексу – выстава ваеннай тэхнікі, дзе асабліва цікава будзе дзецям.

РАДЗІМА ЗНАКАМІТЫХ ДЗЕЯЧАЎ КУЛЬТУРЫ

На Ушаччыне нарадзіліся Васіль Быкаў (в. Бычкі), Пятрусь Броўка (в. Пуцілкавічы), Еўдакія Лось (в. Старына), Рыгор Барадудлін (хутар Верасоўка, цяпер паўночна-заходняя ўскраіна вёскі Ціханяты Сарочынскага сельсавета), Генадзь Гарбук (в. Глыбачка).

У 2013 годзе выйшаў зборнік «Ушацкі словазбор Рыгора Барадудліна», у якім сабраны векавая мудрасць жыхароў раёна.

На тэрыторыі філіяла «Сядзіба-музей В.Ул. Быкава» ў Бычках знаходзіцца хата, дзе прайшло дзяцінства пісьменніка, хлёў і гумно. У доме размешчана этнаграфічна-побытавая экспазіцыя, дзе прадстаўлены не толькі прадметы побыту сям'і Быкавых, але і дакументальныя сведчання: фатаграфіі і лісты пісьменніка з фронту.

Імем Еўдакіі Лось названая раённая бібліятэка ва Ушачах.

4 сакавіка 2014 года на могілках у г.п. Ушачы побач з маці Акулінай Андрэеўнай быў пахаваны Рыгор Барадудлін. 16 лістапада 2015 года на яго магіле быў усталяваны помнік – валун з высечаным на ім крыжам і надлісам: «Рыгор Барадудлін. Сын. 1935 – 2014».

САНАТОРЫЙ «ЛЯСНЫЯ АЗЁРЫ»

На беразе маляўнічага возера, акружанага лесам, знаходзіцца санаторый «Лясныя азёры». На яго тэрыторыі размешчаны два возеры: Доўгае і Баркоўшчына, якія сілкуюцца з гаючых крыніц.

Аб лячэбных уласцівасцях баркоўшчыцкіх вод было вядома яшчэ з 1514 года. У 1919-м было распачата будаўніцтва курорта «Баркоўшчына», з 17 чэрвеня 1961 года быў адкрыты дом адпачынку «Лясныя азёры», у чэрвені 2006-га ён атрымаў статус санаторыя, а летам 2011 года яму была прысвоена I катэгорыя.

Сюды прыязджаюць адпачываць не толькі з Беларусі, але і з-за мяжы. Санаторый прапануе вялікі выбар лячэбных працэдур, якія дапамогуць палепшыць здароўе.

Прыязджайце на Ушаччыну!

Марыя САЛАВЕЙ,

студэнтка 3 курса ФлФ.

Фота planeta.belarus і fotobel.by

11 стар. 28 мая 2020 г.